

- Riznyk, D. V. "Investytsiina diialnist v Ukraini pislia povnomashtabnoho vtorhnennia v Ukrainu" [Investment Activity in Ukraine after Full Scale Invasion to Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 48 (2023). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-60>
- Slavkova, A. A., and Kolisnyk, D. R. "Investytsiina pryvablyvist Ukrainy: realii v umovakh viiny ta perspektyvy povoiennoi vidbudovy" [Investment Attractiveness of Ukraine: Realities in the Context of War and Prospects for Post-War Reconstruction]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 56 (2023). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-138>
- Spilnyk, I., and Shupa, L. "Analiz investytsiinoi diialnosti pidpryiemstva" [Analysis of Entity's Investment Activity]. *Ekonomichnyi analiz*, iss. 10, part 4 (2012): 374-378. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/15246/1/ecan_2012_10%284%29__87.pdf

- Stetsiuk, P. A., and Korsakov, D. O. "Metodychni osoblyvosti analizu alternatyvnykh investytsiinykh proektiv" [Methodological Features of the Analysis of Alternative Investment Projects]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, no. 4 (2019): 14-21. DOI: [10.31673/2415-8089.2019.041421](https://doi.org/10.31673/2415-8089.2019.041421)
- Vasyltsiv, T. et al. "Factors of the Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation". *Science and Innovation*, vol. 18, no. 2 (2022): 44-58. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.02.044>
- Zalunin, V. F., and Levchynskyi, D. L. "Teoretychni i metodychni osnovy upravlinnia investytsiynym protsesom u budivnytstvi" [Theoretical and Methodical Foundations of Management of the Investment Process in Construction]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia «Ekonomika»*, iss. 3 (2013): 31-35. <http://surl.li/tgnxee>

УДК 338.2
JEL: G18; G21; L26; R11; R12
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-114-124>

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІЙ У КОНТЕКСТІ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ

©2024 МУЗИЧЕНКО В. В.

УДК 338.2
JEL: G18; G21; L26; R11; R12

Музиченко В. В. Сучасні проблеми фінансової стійкості територій у контексті збалансованого розвитку

Проблема забезпечення фінансової стійкості територій є актуальною в умовах економічної нестабільності. Збалансований розвиток територій передбачає ефективне використання фінансових ресурсів, підтримку підприємницької активності та стабільність місцевих бюджетів. Дана стаття розглядає сучасні проблеми фінансової стійкості територій і надає рекомендації для їх збалансованого розвитку. Метою статті є виявлення проблем фінансової стійкості територій і розробка рекомендацій для їх збалансованого розвитку. Дослідження аналізує чинники, що впливають на фінансову стійкість територій, і визначає механізми підвищення фінансової стабільності регіонів. Ключовим фактором є розвиток малого та середнього бізнесу (МСБ), який створює робочі місця та сприяє економічному зростанню. Підтримка МСБ включає доступ до фінансування, адміністративну підтримку та розвиток навичок підприємців. Надання кредитних гарантій, розвиток мікрофінансування та підтримка венчурного капіталу можуть підвищити фінансову стійкість МСБ. Спрощення процедур реєстрації бізнесу, зменшення регуляторних бар'єрів та прозорість податкової системи сприяють розвитку підприємницької активності. Зазначено, що з 2021 по 2023 рр. кількість підприємств у Харківській області коливалася через воєнні дії. Це суттєво вплинуло на економічну активність та підприємницький клімат у регіоні. Аналіз кількості фізичних осіб – підприємців також відображає негативні тенденції. Багато підприємців були змушені закрити свій бізнес або перемістити його до інших регіонів. Воєнні дії мали значний негативний вплив на економічну ситуацію в Харківській області, що впливає на загальну фінансову стійкість регіону. Це підкреслює необхідність підтримки бізнесу для відновлення фінансової стабільності. Продовження фінансових програм підтримки МСБ допоможе зміцнити фінансову стійкість регіону.

Ключові слова: фінансова стійкість, збалансований розвиток, малий і середній бізнес, місцеві бюджети, економічна нестабільність, підтримка підприємництва.

Рис.: 2. Табл.: 1. Бібл.: 15.

Музиченко Вікторія Владиславівна – аспірант кафедри економіки та маркетингу, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Чорноглазівська, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: vittoria98.gromakova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-5389-6969>

UDC 338.2
JEL: G18; G21; L26; R11; R12

Muzychenko V. V. Modern Problems of Financial Stability of Territories in the Context of Balanced Development

The problem of ensuring the financial sustainability of territories is relevant in conditions of economic instability. Balanced development of territories involves the efficient use of financial resources, support for entrepreneurial activity, and stability of local budgets. This article examines the contemporary problems of financial sustainability of territories and provides recommendations for their balanced development. The aim of the article is to identify problems of financial sustainability of territories and develop recommendations for their balanced development. The study analyzes the factors influencing the financial sustainability

of the territories and identifies mechanisms for increasing the financial stability of the regions. The pivotal factor is the development of small and medium-sized businesses (SMEs), which create jobs and foster economic growth. Support for SMEs includes access to finance, administrative support and skills development for entrepreneurs. The provision of credit guarantees, the development of microfinancing and the support of venture capital can increase the financial sustainability of SMEs. Simplification of business registration procedures, reduction of regulatory barriers and transparency of the tax system contribute to the development of entrepreneurial activity. It is noted that from 2021 to 2023 the number of enterprises in the Kharkiv region fluctuated due to hostilities. This has had a significant impact on economic activity and the business climate in the region. The analysis of the number of individual entrepreneurs also reflects negative trends. Many entrepreneurs were forced to close their businesses or relocate them to other regions. The hostilities have had a significant negative impact on the economic situation in the Kharkiv region, which affects the overall financial sustainability of the region. This highlights the need to support businesses to recover financial sustainability. The continuation of financial programs to support SMEs will help strengthen the financial sustainability of the region.

Keywords: financial sustainability, balanced development, small and medium-sized businesses, local budgets, economic instability, support for entrepreneurship.
Fig.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 15.

Muzychenko Viktoriia V. – Postgraduate Student of the Department of Economics and Marketing, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Chornohlazivska Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: vittoria98.gromakova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-5389-6969>

Забезпечення фінансової стійкості територій є однією з ключових умов для їхнього стійкого розвитку та економічного зростання. У сучасних умовах глобалізації та економічної нестабільності території стикаються з численними викликами, такими як економічні кризи, військові конфлікти, природні катаклізми та пандемії. Ці фактори значно впливають на фінансову стабільність регіонів, підриваючи їхні можливості для збалансованого розвитку та довгострокового планування. Тож проблема фінансової стійкості територій набуває особливої актуальності.

Фінансова стійкість територій передбачає здатність регіонів ефективно використовувати фінансові ресурси, забезпечувати стабільність місцевих бюджетів, підтримувати підприємницьку активність, залучати інвестиції та розвивати інфраструктуру. Вона також означає здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища та реагувати на економічні потрясіння. Наукові дослідження та практичні завдання в цій галузі спрямовані на розробку та впровадження стратегій, які дозволяють досягти збалансованого розвитку територій, підвищити їхню конкурентоспроможність та забезпечити високий рівень життя населення.

Особливо важливо досліджувати вплив на фінансову стійкість територій таких факторів, як розвиток малого та середнього бізнесу, ефективне управління місцевими бюджетами, стабільність банківського сектора, розвиток туристичного потенціалу та підтримка домогосподарств. Вивчення цих аспектів дозволяє визначити ключові проблеми та розробити дієві механізми для їх вирішення.

У цьому контексті наукові та практичні завдання полягають у проведенні комплексних досліджень, які включають аналіз сучасних тенденцій, розробку методик оцінки фінансової стійкості, визначення факторів впливу та розробку рекомендацій для органів державної влади та місцевого

самоврядування. Такий підхід сприятиме формуванню ефективних стратегій розвитку територій, забезпеченню їх фінансової стабільності та підвищенню якості життя населення.

Проблема забезпечення фінансової стійкості територій є актуальною в умовах економічної нестабільності та постійних змін зовнішнього середовища. Збалансований розвиток територій передбачає ефективне використання фінансових ресурсів, підтримку підприємницької активності та стабільність місцевих бюджетів. Останні дослідження в цій галузі висвітлюють різні аспекти фінансової стійкості – від ролі екотуризму до впливу банківської системи та місцевих бюджетів.

Покоłodна М. М., Баландіна І. С., Радіонова О. М., Рябев А. А. досліджують проблеми розвитку рекреаційного потенціалу для підвищення ефективності ведення туристського бізнесу, особливо екотуризму, для забезпечення фінансової стійкості регіонів. Вони розробили інтегральний критерій для визначення рекреаційного потенціалу регіону та методику аналізу рівня його використання, що дозволило ранжувати регіони України. Результати їхнього дослідження показують, що розвиток екотуризму може суттєво підвищити фінансову стійкість територій України шляхом залучення інвестицій та розвитку туристської інфраструктури [1].

Бугіль С. Я. висвітлює теоретичні засади та методичні підходи до забезпечення фінансової стійкості та безпеки місцевих бюджетів. Автор досліджує основні проблеми фінансової стійкості та безпеки місцевих бюджетів, розробляє алгоритм діагностики поточного фінансового стану бюджету та ефективності бюджетної політики регіону. Запропоновано методичний підхід до забезпечення фінансової стійкості та безпеки місцевих бюджетів в умовах обмеженості фінансових ресурсів, що враховує як поточний стан, так і довгострокові тенденції [2].

Ткаченко Є. Ю., Фатюха В. В., Яришко О. В. розглядають сучасні підходи до визначення сутності фінансової стійкості підприємства, виділяють основні риси його стійкого фінансового стану та вивчають місце аналізу фінансової стійкості як одного з напрямів комплексного дослідження фінансового стану підприємства. Вони також виділяють основні етапи управління фінансовою стійкістю та надають стислу характеристику їх змісту, підкреслюючи важливість формування власної системи критеріїв для оцінки поточного та перспективного станів фінансової стійкості [3].

Лісничук О. А., Нестерчук Т. А. досліджують різні підходи до трактування сутності фінансової стійкості підприємства, виявляють зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на фінансову стійкість, і розкривають комплексну методику визначення та систему показників оцінки фінансової стійкості підприємства. Їхнє дослідження включає детальний розгляд методів оцінки фінансової стійкості, таких як аналіз коефіцієнтів та рейтингова система, з урахуванням галузевої приналежності підприємств [4].

Сак Т. В., Шепелюк Н. П. узагальнюють теоретичні аспекти діагностики фінансової стійкості підприємства та підкреслюють її важливість для успіху та тривалого розвитку в динамічному бізнес-середовищі. Автори розглядають модель діагностики фінансової стійкості підприємства як взаємодію суб'єкта управління щодо забезпечення фінансової стійкості об'єкта через використання методів, інструментів і важелів. Науковці детально розглядають методи оцінки фінансової стійкості підприємства, такі як аналіз коефіцієнтів та рейтингова система, підкреслюючи, що методики діагностики можуть різнитися для підприємств різних розмірів і галузевої приналежності [5].

Леонова Б. І., Островська О. А., Круш В. В. досліджують поточний стан фінансової стійкості та ліквідності малих підприємств в умовах військової агресії РФ проти України. Вони аналізують базові показники фінансової звітності, визначають ключові проблеми підприємницької діяльності та чинники, що негативно впливають на фінансовий стан суб'єктів малого бізнесу в умовах воєнного стану. Автори пропонують оптимальні напрями підвищення ліквідності та фінансової стійкості малих підприємств, які продовжують свою бізнес-діяльність в умовах фінансової кризи [6].

Лисяк А. В., Кушнір А. І. узагальнюють теоретичні та практичні підходи до реалізації бюджетної політики розвитку територій та забезпечення фінансової стійкості місцевих бюджетів в умовах децентралізації. Автори визначають основні методи дослідження фінансової стійкості місцевих

бюджетів, виокремлюють внутрішні та зовнішні чинники впливу та пропонують класифікацію типів фінансової стійкості місцевих бюджетів. Також у роботі розглянуто зарубіжний досвід проведення аналізу фінансової стійкості та визначено основні проблеми, з якими стикаються вчені та органи місцевої влади при проведенні цього аналізу [7].

Мульська О. досліджує фінансову стійкість домогосподарств і територіальних громад в умовах нестабільності. Розроблено методичний підхід до оцінювання впливу фінансової стійкості домогосподарств і громад на економічне зростання регіонів. Авторка встановлює, що фінансова стійкість домогосподарств має позитивний вплив на економічний розвиток регіонів, підкреслюючи важливість взаємозв'язку між фінансовою стійкістю домогосподарств та макроекономічним розвитком [8].

Nan Qiao та Chengjun Ji оцінюють стійкість мережі промислових потужностей у провінційних адміністративних регіонах Китаю, зосереджуючись на їхній стійкості після економічної кризи 2008 р. Використовуючи нову методологію мережевої науки в контексті економічної географії, вони проводять стрес-тести на регіональну промислову стійкість. Автори виявляють, що регіони з більш стійкими промисловими мережами демонструють вищу стійкість рівнів зайнятості у відповідь на випадкові та цілеспрямовані потрясіння. Особливо вразливими виявилися регіони з високими рівнями зайнятості та слабкими промисловими основами, що стикаються зі значними викликами в підтримці економічної стійкості. Це дослідження підкреслює необхідність глибшого вивчення взаємозв'язку між структурною динамікою регіональних економічних мереж і їх стійкістю до економічних потрясінь [9].

Рисін В. В., Біда А. П. розглядають фінансову стійкість банків та фактори, що впливають на її забезпечення. Вони систематизують перелік внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на фінансову стійкість банків, враховуючи специфіку їх діяльності в Україні. Автори проводять оцінку показників діяльності банку з іноземним капіталом, діяльність якого сконцентрована в Західному регіоні України, і підкреслюють важливість управління фінансовою стійкістю для підтримки довіри до банківського сектора [10].

Гарбар Є. С. аналізує сучасний стан банківської системи та фактори впливу на фінансову стійкість банківських установ. Проведено систематизацію та групування основних факторів, які впливають на фінансову стійкість банку, і виділено найвагоміші з них. Автор підкреслює важливість урахування цих факторів для виявлення проблем функціонування банку, своєчасного прийняття рі-

шень та формулювання завдань відповідно до їх пріоритетності та важливості для банку. Формування діяльності банку з урахуванням необхідності прийняття цих факторів дозволяє максимально знизити ризики впливу на капітал та активи банку через зміцнення чутливих до ризику процесів [11].

Таким чином, аналіз останніх джерел і публікацій показує, що забезпечення фінансової стійкості територій вимагає комплексного підходу, який включає розвиток туризму, підтримку підприємництва, стабільність банківського сектора та ефективне управління місцевими бюджетами. Інтеграція різних складових фінансової стійкості, таких як бізнес, банки, домогосподарства та територіальні громади, є ключовим фактором для досягнення стійкого економічного розвитку регіонів.

Метою статті є виявлення сучасних проблем фінансової стійкості територій та розробка рекомендацій для забезпечення їх збалансованого розвитку. Зокрема, дослідження спрямоване на аналіз чинників, що впливають на фінансову стійкість територій, і визначення механізмів, які сприятимуть підвищенню фінансової стабільності регіонів.

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, питання фінансової стійкості в умовах постійного та неперервного економічного розвитку залишається актуальним і потребує подальшого детального вивчення.

Фінансова стійкість територій залежить від комплексу факторів, що взаємодіють між собою та впливають на здатність регіонів забезпечувати стабільний економічний розвиток і протистояти зовнішнім і внутрішнім викликам. Нижче наведено аналіз основних факторів, які мають суттєвий вплив на рівень фінансової стійкості територій.

Одним із ключових факторів є розвиток малого та середнього бізнесу (МСБ). МСБ створює робочі місця, підвищує рівень доходів населення та сприяє економічному зростанню. Важливими аспектами підтримки МСБ є доступ до фінансування, адміністративна підтримка та розвиток навичок підприємців. Підприємці потребують доступу до кредитних ресурсів для розширення своєї діяльності, інновацій та модернізації виробництва. Надання кредитних гарантій, розвиток мікрофінансування та підтримка венчурного капіталу можуть значно підвищити фінансову стійкість МСБ. Спрощення процедур реєстрації бізнесу, зменшення регуляторних бар'єрів та забезпечення прозорості податкової системи сприяють розвитку підприємницької активності. Важливо також забезпечити захист прав власності та підтримку інноваційної діяльності. Підвищення рівня знань та навичок підприємців через навчання, тренінги та програми

розвитку сприяє більш ефективному управлінню бізнесом та підвищенню його стійкості.

Стабільність банківського сектора також має значний вплив на фінансову стійкість регіонів. Банки забезпечують необхідні кредитні ресурси для розвитку бізнесу, інфраструктурних проектів та підтримки споживчого попиту. В умовах економічної нестабільності важливо підтримувати стабільність банківської системи, підвищувати рівень довіри до банків та забезпечувати ефективне управління фінансовими ризиками. Стабільний банківський сектор забезпечує доступність фінансових послуг, що сприяє економічному зростанню та підвищенню інвестиційної привабливості регіонів. Надійні банки здатні забезпечити довгострокове кредитування та підтримувати проекти, що сприяють розвитку інфраструктури та підвищенню якості життя населення.

Ефективне управління місцевими бюджетами є ще одним важливим фактором фінансової стійкості територій. Це включає оптимальне планування та використання бюджетних коштів, підвищення прозорості та підзвітності бюджетного процесу, а також залучення додаткових фінансових ресурсів через інвестиції та гранти. Важливим аспектом є також фінансова децентралізація, яка дозволяє місцевим органам влади ефективніше використовувати наявні ресурси для розвитку територій. Ефективне управління бюджетами сприяє стабільності та передбачуваності фінансових потоків, що є необхідним для реалізації довгострокових інфраструктурних проектів та забезпечення соціальних потреб населення. Залучення інвестицій та грантів дозволяє розширити фінансові можливості регіонів та підвищити їхню економічну стійкість.

Розвиток туристичного потенціалу також сприяє фінансовій стійкості регіонів. Туризм є одним із найперспективніших секторів економіки, який може забезпечити стабільний приплив доходів, створення нових робочих місць та розвиток інфраструктури. Особливо важливим є розвиток екотуризму, який сприяє збереженню природних ресурсів та підвищенню привабливості регіонів для туристів. Розвиток туристичної інфраструктури, маркетингові кампанії та створення нових туристичних маршрутів сприяють підвищенню туристичного потоку та збільшенню доходів регіонів. Екотуризм, зокрема, має потенціал не лише для економічного зростання, але й для збереження природної спадщини та поліпшення екологічної ситуації.

Крім того, важливим фактором є ефективне використання ресурсного потенціалу територій. Це включає раціональне використання природних ресурсів, розвиток аграрного сектора, енергетики,

промисловості та інших галузей. Важливо забезпечити інтегроване управління ресурсами, що дозволить підвищити економічну ефективність та стійкість регіонів. Рациональне використання ресурсів сприяє зниженню витрат і підвищенню конкурентоспроможності регіонів. Розвиток аграрного сектора, енергетики та промисловості забезпечує диверсифікацію економіки та знижує залежність від зовнішніх факторів.

Отже, «фінансова стійкість» досягається шляхом здійснення конкретних заходів, спрямованих на ефективне формування, розподіл і використання ресурсного потенціалу територій, при цьому зберігаючи їхню платоспроможність. На рис. 1 наведено ключові елементи, які впливають на фінансову стійкість території.

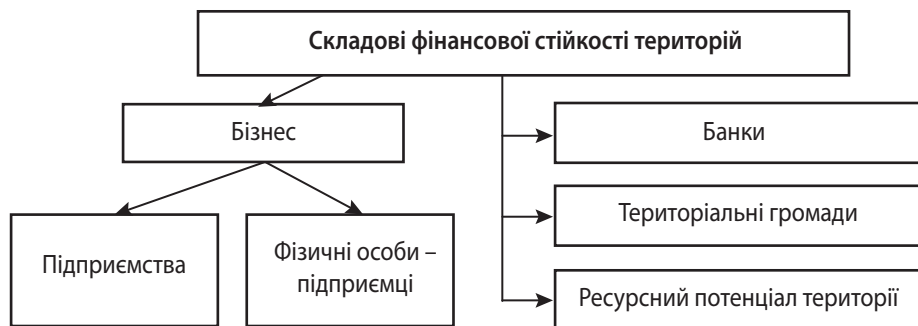

Рис. 1. Складові фінансової стійкості територій

Джерело: авторська розробка.

Забезпечення фінансової стійкості територій є складним процесом, що потребує вирішення ряду проблем, які можуть значно вплинути на економічний розвиток регіонів. Основні проблеми, з якими стикаються території в цьому процесі, тісно пов'язані саме зі складовими фінансової стійкості. Таким чином, неефективне регулювання бізнесу та використання ресурсного потенціалу може призвести до таких проблем:

1. *Недостатній доступ до фінансових ресурсів.* Території часто стикаються з обмеженістю фінансових ресурсів, необхідних для розвитку інфраструктури, підтримки підприємництва та реалізації соціальних програм. Відсутність достатнього фінансування обмежує можливості регіонів щодо економічного зростання та знижує їхню конкурентоспроможність. Це може призводити до занепаду місцевої економіки, зростання безробіття та зниження рівня життя населення.

2. *Нестабільність банківського сектора.* Нестабільність банківської системи та відсутність довіри до банківських установ можуть призвести до зниження інвестиційної активності та обмеження

доступу до кредитних ресурсів. Це особливо важливо в умовах економічної кризи або політичної нестабільності, коли банки можуть скорочувати обсяги кредитування чи підвищувати відсоткові ставки. Наслідком такої ситуації є зниження темпів економічного зростання та посилення економічних диспропорцій між регіонами. Крім того, в сучасних умовах бізнес і населення стикається з проблемою користування банківськими послугами в тих регіонах України, де зараз йдуть бойові дії. Під час повітряної тривоги банки не працюють, що заважає і банкам, і бізнесу, і людям.

3. *Низький рівень розвитку малого та середнього бізнесу.* Малий і середній бізнес є основою економічної структури багатьох регіонів. Проте підприємці часто стикаються з численними бар'єрами, такими як складність доступу до фінан-

сування, високі податки, бюрократичні перешкоди та відсутність підтримки з боку держави. Це знижує їхню конкурентоспроможність і спроможність забезпечувати стабільні доходи та робочі місця. Як наслідок, економічний розвиток регіонів гальмується, а рівень життя населення знижується.

4. *Неефективне управління місцевими бюджетами.* Неефективне управління бюджетними коштами може призвести до нераціонального використання фінансових ресурсів, що обмежує можливості для реалізації інфраструктурних проєктів та соціальних програм. Проблеми з бюджетним плануванням і виконанням, корупція та відсутність прозорості бюджетного процесу негативно впливають на фінансову стійкість територій. Це може спричинити фінансову нестабільність, погіршення інфраструктури та зниження якості надання публічних послуг.

5. *Відсутність інтегрованого підходу до управління ресурсами.* Ефективне використання ресурсного потенціалу територій потребує інтегрованого підходу, який включає рациональне використання природних ресурсів, розвиток аграрного

сектора, енергетики та промисловості. Відсутність такого підходу може призвести до нераціонального використання ресурсів, екологічних проблем і зниження економічної ефективності. Це обмежує можливості регіонів щодо стійкого економічного розвитку та знижує їхню конкурентоспроможність.

Ці проблеми мають суттєвий вплив на економічний розвиток регіонів. Відсутність достатніх фінансових ресурсів та нестабільність банківського сектора обмежують можливості для інвестицій та розвитку підприємництва. Низький рівень розвитку малого та середнього бізнесу знижує економічну активність і спроможність створювати робочі місця. Неefективне управління місцевими бюджетами призводить до нераціонального використання ресурсів та погіршення інфраструктури. Недостатній розвиток туристичного потенціалу обмежує можливості для збільшення доходів та залучення інвестицій. Відсутність інтегрованого підходу до управління ресурсами знижує економічну ефективність і конкурентоспроможність регіонів.

Зважаючи на важливість забезпечення певного рівня фінансової стійкості територій, стає очевидною необхідність її детального аналізу через економічні показники. Оцінка таких показників дозволяє виявити сильні та слабкі сторони фінансового стану підприємств та територій, визначити потенційні ризики та можливості для поліпшення їхньої фінансової стійкості. Аналіз економічних показників є ключовим інструментом для стратегічного планування, управління ризиками та прийняття обґрунтованих управлінських рішень, що, своєю чергою, сприяє загальному економічному зростанню та стабільності регіону. Розглянемо детально критерії впливу на складові фінансової стійкості територій.

Методика оцінки фінансової стійкості територій має враховувати специфіку різних регіонів та галузей економіки, що дозволяє точніше визначити їхній фінансовий стан і потенціал для розвитку. Загальна методика включає кілька етапів:

1. *Вибір економічних показників:* для оцінки фінансової стійкості територій необхідно вибрати відповідні економічні показники, які відображають різні аспекти фінансового стану регіонів.
2. *Збір даних:* збір актуальних даних щодо обраних економічних показників з офіційних джерел, таких як статистичні служби, звіти місцевих органів влади, фінансові звіти підприємств тощо.
3. *Аналіз даних:* виконання аналізу зібраних даних з метою виявлення тенденцій, сильних і слабких сторін, а також потенційних ризиків і можливостей.

4. *Розрахунок індексів:* розрахунок інтегральних індексів, які відображають загальний рівень фінансової стійкості територій. Це може включати зважування різних показників відповідно до їхньої важливості та впливу на загальну фінансову стійкість.

5. *Порівняльний аналіз:* проведення порівняльного аналізу фінансової стійкості різних територій для виявлення регіональних відмінностей і визначення кращих практик і стратегій.

6. *Розробка рекомендацій:* на основі отриманих результатів розробка рекомендацій для місцевих органів влади, підприємств та інших зацікавлених сторін щодо підвищення фінансової стійкості територій.

Для оцінки фінансової стійкості територій доцільно використовувати такі економічні показники, згруповані за ключовими аспектами фінансової стійкості (табл. 1).

Застосування цієї методики дозволить отримати комплексне уявлення про фінансову стійкість різних територій, ідентифікувати основні проблеми та розробити ефективні стратегії для їхнього вирішення.

Проте найважливішим критерієм оцінки рівня фінансової стійкості територій є рівень розвитку малого та середнього бізнесу. МСБ є ключовим драйвером економічної активності, оскільки забезпечує більшу частину нових робочих місць та сприяє економічній диверсифікації. Високий рівень розвитку МСБ свідчить про здоровий економічний клімат, що сприяє інноваціям і підвищенню продуктивності. Підприємства малого та середнього бізнесу більш гнучкі та швидше адаптуються до змін ринкових умов, що підвищує загальну стійкість економіки регіону. Таким чином, розвиток МСБ є індикатором фінансової стабільності та потенціалу для сталого економічного зростання. Оцінімо за цим критерієм фінансову стійкість Харківської області.

У Харківській області ці показники відіграють важливу роль у забезпеченні економічного зростання, створенні робочих місць та підтримці соціально-економічної стабільності. Кількість підприємств і ФОПів є головними складовими фінансової стійкості, оскільки вони формують основу економічної активності регіону. Високий рівень підприємницької діяльності свідчить про здоровий бізнес-клімат, який сприяє інвестиціям та інноваціям. Аналіз цих показників дозволяє оцінити економічний потенціал Харківської області та визначити напрямки для подальшого розвитку.

Економічні показники для визначення рівня фінансової стійкості територій

Назва показника	Опис	Формула для розрахунку
Валовий регіональний продукт (ВРП) на душу населення	Відображає економічну активність і добробут населення регіону	ВРП / кількість населення
Рівень зайнятості	Відсоток зайнятого населення від загальної кількості працездатних	(Зайняті особи / працездатне населення) · 100
Рівень безробіття	Відсоток безробітних від загальної кількості працездатних	(Безробітні особи / працездатне населення) · 100
Обсяг прямих іноземних інвестицій	Відображає привабливість регіону для зовнішніх інвесторів	Сума іноземних інвестицій
Бюджетні доходи на душу населення	Показує фінансові можливості місцевих органів влади	Доходи бюджету / кількість населення
Бюджетні видатки на душу населення	Відображає рівень витрат місцевих органів влади на соціальні потреби	Видатки бюджету / кількість населення
Співвідношення боргу до ВРП	Відображає рівень заборгованості регіону	(Державний борг / ВРП) · 100
Коефіцієнт ліквідності місцевих бюджетів	Показує здатність регіону покривати короткострокові зобов'язання	Ліквідні активи / короткострокові зобов'язання
Рівень розвитку малого та середнього бізнесу	Відсоток МСБ від загальної кількості підприємств регіону	(Кількість МСБ / загальна кількість підприємств) · 100
Обсяг експорту та імпорту товарів та послуг	Відображає інтеграцію регіону в міжнародну економіку	Сума експорту + імпорту
Кількість новостворених підприємств	Відображає підприємницьку активність у регіоні	Кількість нових підприємств
Рівень інноваційної активності	Частка інноваційних підприємств від загальної кількості	(Кількість інноваційних підприємств / загальна кількість підприємств) · 100
Індекс людського розвитку	Відображає якість життя населення регіону	Інтегральний показник, що враховує доходи, освіту та тривалість життя
Рівень доходів населення	Середній дохід на душу населення	Сукупний дохід населення / кількість населення
Рівень інфляції	Відображає зміну рівня цін на товари та послуги	((Ціни поточного року – Ціни попереднього року) / Ціни попереднього року) · 100

На рис. 2 наведено кількість підприємств і фізичних осіб – підприємців у Харківській області в період 2021–2023 рр.

У період з 2021 по 2023 рр. кількість підприємств у Харківській області демонструє значні коливання. Різне зменшення кількості підприємств у 2022 р. і подальше зниження у 2023 р. свідчить про суттєві економічні виклики, з якими зіткнувся регіон. Основною причиною таких змін є воєнні дії на території Харкова та Харківської області. Війна змусила багато підприємств припинити свою діяльність або переміститися в інші, більш безпечні регіони України. Це суттєво вплинуло на економічну активність і підприємницький клімат у регіоні.

Аналіз кількості фізичних осіб – підприємців у Харківській області за той самий період також відображає негативні тенденції. Поступове

зменшення кількості фізичних осіб – підприємців можна пов'язати з економічною нестабільністю, викликану воєнними діями. Багато ФОПів були змушені закрити свій бізнес або перемістити його до інших регіонів, що спричинило зниження їх загальної кількості у Харківській області.

Зважаючи на ці обставини, необхідно розробити ефективні стратегії для підтримки та відновлення підприємницької діяльності в Харківській області. Ці стратегії мають включати створення безпечних умов для бізнесу, стимулювання інвестицій та підтримку малих і середніх підприємств. Це є критично важливим для економічного відновлення регіону. У зв'язку з цим важливо детально розглянути програми підтримки бізнесу, які спрямовані на вирішення цих завдань і забезпечення стійкості економіки Харківської області.

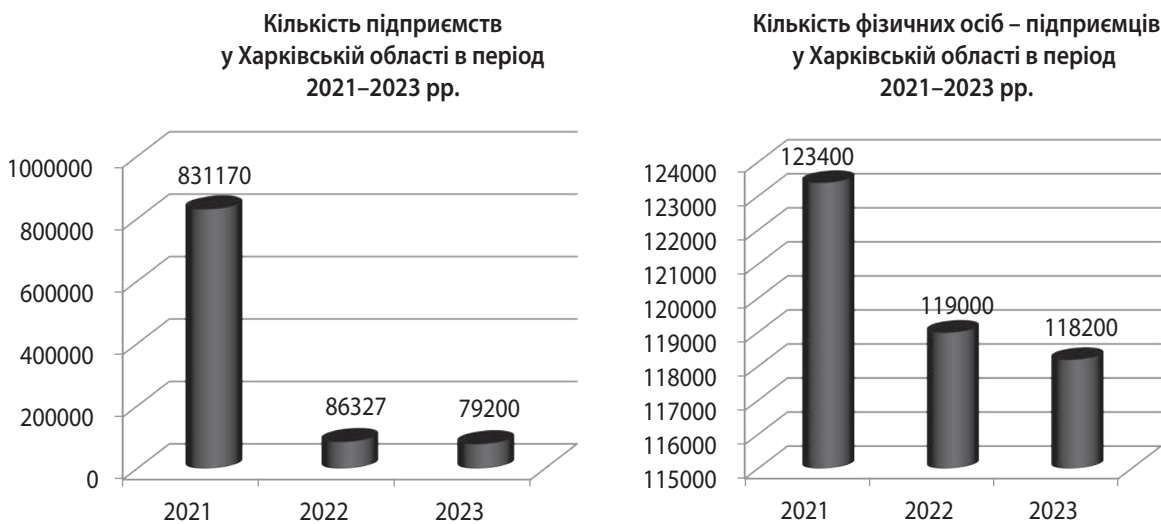

Рис. 2. Кількість підприємств і фізичних осіб – підприємців у Харківській області в період 2021–2023 рр.

Джерело: сформовано автором на основі [12; 13].

Останнім часом в Україні спостерігається активізація державної підтримки підприємницької діяльності, зокрема через програми грантів. Кабінет Міністрів України суттєво збільшив розмір гранту для підприємців Харкова та Харківської області в межах програми «Власна справа», підвищивши максимальну суму до 500 000 гривень. Це рішення є частиною стратегічних ініціатив, спрямованих на підтримку малого та середнього бізнесу. Збільшений грант можна витратити на придбання обладнання, закупівлю сировини, оренду приміщень тощо, що сприятиме розширенню бізнесу та створенню нових робочих місць. Зміни до програми також знижують бар'єри для фізичних осіб, які ще не зареєстровані як ФОП, полегшуючи їм старт підприємницької діяльності. Нововведення включають можливість отримання мікрогрантів розміром 75 000 гривень для осіб, які зобов'язуються зареєструватися як ФОП, а також гранти для ветеранів та осіб у добровільних формуваннях. Нові умови перевірки для підтвердження відсутності судових справ і податкових боргів підвищують прозорість процесу надання грантів. Гнучкі умови використання грантових коштів та можливість змінювати їх цільове призначення забезпечують додаткові переваги для отримувачів. Оновлення програми відображає зростаючу увагу держави до підтримки підприємництва, особливо в регіонах з підвищеними економічними викликами, стимулюючи підприємницьку активність у Харкові та Харківській області та сприяючи економічній стабільності регіону [14; 15].

Зважаючи на аналіз економічної ситуації в Харківській області за період 2021–2023 рр., необхідно розробити комплексні стратегії, які сприя-

тимуть збалансованому розвитку регіону та підвищенню його фінансової стійкості, враховуючи вплив воєнних дій.

По-перше, *важливо створити безпечні умови для ведення бізнесу*. Це включає забезпечення належного рівня безпеки для підприємств, які функціонують у зонах, що зазнали впливу воєнних дій. Відновлення та модернізація зруйнованої інфраструктури є пріоритетом. Упровадження страхових програм для бізнесу, які компенсуватимуть збитки в разі повторних воєнних дій або інших надзвичайних ситуацій, допоможе зміцнити впевненість підприємців та інвесторів.

По-друге, *стимулювання інвестицій є необхідним кроком для відновлення економічної активності*. Для цього слід розробити та впровадити комплексні програми залучення інвестицій, які можуть включати надання податкових пільг для інвесторів, створення спеціальних економічних зон і розвиток партнерських відносин з міжнародними організаціями. Це сприятиме створенню нових робочих місць та підвищенню фінансової стійкості регіону.

По-третє, *підтримка малого та середнього бізнесу (МСБ) є критично важливою для економічного відновлення Харківської області*. Важливо впровадити програми, спрямовані на підтримку МСБ, які включатимуть спрощення процедур реєстрації бізнесу, зменшення адміністративних бар'єрів та забезпечення доступу до фінансування. Особливу увагу слід приділити програмам мікрофінансування та надання грантів, що дозволять малому бізнесу відновити свою діяльність та створити нові бізнес-ініціативи.

Зважаючи на воєнні дії на території Харкова та Харківської області, необхідно передбачити

додакові заходи для підтримки підприємців, які були змушені перемістити свій бізнес або тимчасово припинити діяльність. Це може включати податкові канікули, надання безвідсоткових кредитів для відновлення діяльності, а також консультаційну підтримку щодо ведення бізнесу в умовах кризи. Крім того, слід розглянути можливість створення фондів підтримки підприємців, що постраждали внаслідок воєнних дій, з метою забезпечення їх фінансової стабільності та відновлення економічної активності.

Нарешті, *розвиток інфраструктури є важливим аспектом підвищення фінансової стійкості регіону*. Відновлення доріг, електромереж, водопостачання та інших критичних елементів інфраструктури сприятиме нормалізації економічної діяльності та залученню нових інвесторів. Важливо забезпечити координацію зусиль державних і місцевих органів влади, а також міжнародних організацій для ефективного відновлення інфраструктури та створення сприятливих умов для бізнесу.

Застосування цих рекомендацій допоможе Харківській області підвищити свою фінансову стійкість, сприятиме відновленню економічної активності та забезпеченню збалансованого розвитку навіть в умовах воєнних дій.

Забезпечення безпеки бізнесу в умовах війни вимагає адаптивних і реалістичних заходів, які можуть бути ефективними навіть за умов активних бойових дій. Передусім, необхідно створити оперативні плани з управління кризовими ситуаціями, що включають процедури швидкої евакуації персоналу та збереження критичних даних і ресурсів. Бізнеси повинні підготувати резервні копії важливої інформації та забезпечити її зберігання в безпечних місцях, які не підлягають безпосередньому ризику.

Важливим аспектом є децентралізація бізнес-операцій. Розподіл функцій та активів у різних регіонах або навіть країнах може зменшити ризики та втрати в разі пошкодження або захоплення частини активів. Упровадження віддаленої роботи для співробітників, де це можливо, допоможе мінімізувати ризики для персоналу та забезпечить безперервність бізнес-процесів.

Фінансова підтримка бізнесу в умовах війни також є надзвичайно важливою. Впровадження спеціальних програм державної підтримки, таких як податкові канікули, безвідсоткові кредити та гранти для малого та середнього бізнесу, дозволить підприємствам підтримувати свою діяльність у складних умовах. Крім того, варто розглянути можливість створення фондів підтримки для підприємств, які постраждали від воєнних дій, щоб забезпечити їх фінансову стабільність.

Співпраця з міжнародними організаціями та донорами також може бути корисною. Отримання допомоги у вигляді грантів, технічної підтримки та консультацій сприятиме зміцненню стійкості бізнесу. Важливо також забезпечити юридичну підтримку бізнесу, включно з консультуванням з питань захисту прав власності та компенсацій за збитки, завдані воєнними діями.

Інформаційна підтримка є ще одним ключовим елементом. Підприємства повинні бути в курсі актуальної ситуації та можливих ризиків, щоб своєчасно реагувати на зміни. Організація тренінгів та семінарів для бізнесу з питань управління ризиками та кризовими ситуаціями підвищить готовність підприємців до дій у надзвичайних умовах.

Забезпечення безпеки бізнесу під час війни потребує комплексного підходу, що включає оперативне планування, децентралізацію, фінансову та інформаційну підтримку, а також співпрацю з державними та міжнародними організаціями. Це дозволить мінімізувати ризики та забезпечити стійкість бізнесу навіть у найскладніших умовах.

ВИСНОВКИ

Отже, воєнні дії мали значний негативний вплив на економічну ситуацію в Харківській області. Зменшення кількості підприємств і фізичних осіб – підприємців свідчить про серйозні проблеми в бізнес-середовищі регіону, що впливає на загальну фінансову стійкість області. Це підкреслює необхідність підтримки та стимулювання бізнесу для відновлення фінансової стабільності регіону.

Малий і середній бізнес є критично важливими для економічного відновлення та фінансової стійкості регіону. Продовження та розширення фінансових програм підтримки малого та середнього бізнесу, включно з грантами, кредитами з пільговими умовами та податковими пільгами, знизять фінансові бар'єри для підприємців та допоможуть зміцнити фінансову стійкість регіону.

Розвиток програм з підприємницької освіти та навчання для нових і наявних підприємців допоможе підвищити їхню готовність до ведення бізнесу в умовах невизначеності, що сприятиме фінансовій стійкості регіону.

Завдяки впровадженню цих рекомендацій можна очікувати поліпшення фінансової стійкості Харківської області та її економічне відновлення. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Покоłodна М. М., Баландіна І. С., Радіонова О. М., Рябев А. А. Зміцнення фінансової стійкості територій шляхом розвитку еко-туризму. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практик*. 2018. № 4. С. 212–221.
DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i27.154195>

2. Бугіль С. Я. Фінансова стійкість та безпека місцевих бюджетів в умовах обмеженості фінансових ресурсів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2016. Вип. 1. С. 55–60. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20161\(117\)/sep20161\(117\)_055_BuhilS.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20161(117)/sep20161(117)_055_BuhilS.pdf)
3. Ткаченко Є. Ю., Фатюха В. В., Яришко О. В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та основи управління. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 56. С. 129–134.
DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct56-22>
4. Лісничук О. А., Нестерчук Т. А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 454–462.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-63>
5. Сак Т. В., Шепелюк Н. П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Economic journal Odessa polytechnic university*. 2023. № 4. С. 37–44.
DOI: [10.15276/EJ.04.2023.5](https://doi.org/10.15276/EJ.04.2023.5)
6. Леонова Б. І., Островська О. А., Круш В. В. Підвищення стійкості фінансового стану суб'єктів малого бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-65>
7. Лисяк Л. В., Кушнір А. І. Бюджетна політика розвитку територій України та забезпечення стійкості місцевих бюджетів. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 1. С. 154–162.
DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-67-25>
8. Мульська О. Фінансова стійкість домогосподарств і територіальних громад в умовах нестабільності: чутливість до економічного поступу території. *Світ фінансів*. 2023. № 2. С. 155–168.
DOI: [10.35774/sf2023.02.155](https://doi.org/10.35774/sf2023.02.155)
9. Nan Q., Chengjun Ji. Industry Network Structure Determines Regional Economic Resilience: An Empirical Study Using Stress Testing. *Sustainability*. 2024. Vol. 16. Iss. 13. Art. 5686.
DOI: <https://doi.org/10.3390/su16135686>
10. Рисін В. В., Біда А. П. Фінансова стійкість банку: чинники та особливості забезпечення. *Ефективна економіка*. 2021. № 3.
DOI: [10.32702/2307-2105-2021.3.1](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.1)
11. Гарбар Є. С. Фактори впливу на фінансову стійкість банку в умовах нестабільного економічного середовища. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2015. Вип. 1. Т. 1. С. 184–187. URL: <http://surl.li/ybpwht>
12. Основні показники економічного і соціального розвитку м. Харкова за 2022 рік. URL: <https://www.city.kharkiv.ua/ru/document/osnovni-pokazniki-ekonomichnogo-i-sotsialnogo-rozvitku-m-kharkova-za-2022-rik-67723.html>
13. Основні показники економічного та соціального розвитку м. Харкова за 2023 рік. URL: <https://www.city.kharkiv.ua/ru/document/osnovni-pokazniki-ekonomichnogo-ta-sotsialnogo-rozvitku-m-kharkova-za-2023-rik-70350.html>
14. До 500 000 грн – грант на власну справу у Харківській області, Урядова програма Є-робота. URL: <https://chaszmin.com.ua/granty-vlasna-sprava-tadlya-veteraniv-u-harkivskij-oblasti-uryadova-programa-ye-robota/>
15. «Власна справа»: підприємці Харкова та Харківщини можуть отримати вдвічі більший грант від держави. *Дія.Бізнес*. 29.04.2024. URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/granti/vlasna-sprava-pidpriemci-harkova-ta-harkivsini-mozut-otrimati-vdvici-bilsij-grant-vid-derzavi>

REFERENCES

- Buhil, S. Ya. "Finansova stiiikist ta bezpeka mistsevykh biudzhetiv v umovakh obmezenosti finansovykh resursiv" [Financial Stability and Security of Local Budgets in Conditions of Limited Financial Resources]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, iss. 1 (2016): 55-60. [http://ird.gov.ua/sep/sep20161\(117\)/sep20161\(117\)_055_BuhilS.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20161(117)/sep20161(117)_055_BuhilS.pdf)
- "Do 500 000 hrn – hrant na vlasnu spravu u Kharkivskii oblasti, Uriadova prohrama Ye-robota" [Up to UAH 500,000 – a Grant for Your Own Business in the Kharkiv Region, the Government E-job Program]. <https://chaszmin.com.ua/granty-vlasna-sprava-tadlya-veteraniv-u-harkivskij-oblasti-uryadova-programa-ye-robota/>
- Harbar, Ye. S. "Faktory vplyvu na finansovu stiiikist banku v umovakh nestabilnoho ekonomichnoho sere-dovyshcha" [Factors Affecting the Financial Stability of the Bank in the Conditions of an Unstable Economic Environment]. *Naukovyi visnyk Uzhhorod-skoho universytetu. Seriiia «Ekononika»*. 2015. <http://surl.li/ybpwht>
- Leonova, B. I., Ostrovska, O. A., and Krush, V. V. "Pid-vyshchennia stiiikosti finansovoho stanu subiektiv maloho biznesu" [Increasing the Sustainability of the Financial Condition of Small Business Entities]. *Ekononika ta suspilstvo*, no. 56 (2023).
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-65>
- Lisnichuk, O. A., and Nesterchuk, T. A. "Metodychni pidkhody do otsiniuvannia finansovoi stiiikosti pidpriemstva" [Methodological Approaches to Assessing Financial Stability of an Enterprise]. *Ekononika i suspilstvo*, no. 18 (2018): 454-462.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-63>
- Lysiak, L. V., and Kushnir, A. I. "Biudzhetna polityka rozvytku terytorii Ukrainy ta zabezpechennia stiiikosti mistsevykh biudzhetiv" [Budgetary Policy for the Development of Ukrainian Territories and Providing Sustainability of Local Budgets]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, no. 1 (2020): 154-162.
DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-67-25>
- Mulaska, O. "Finansova stiiikist domohospodarstv i terytorialnykh hromad v umovakh nestabilnosti: chutlyvist do ekonomichnoho postupu terytorii" [Financial Stability of Households and Territorial Communities under Instability Conditions: Elasticity to

- the Economic Progress]. *Svit finansiv*, no. 2 (2023): 155-168.
DOI: 10.35774/sf2023.02.155
- Nan, Q., and Chengjun, Ji. "Industry Network Structure Determines Regional Economic Resilience: An Empirical Study Using Stress Testing". *Sustainability*, vol. 16, no. 13 (2024).
DOI: <https://doi.org/10.3390/su16135686>
- "Osnovni pokaznyky ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku m. Kharkova za 2022 rik" [The Main Indicators of the Economic and Social Development of the City of Kharkiv for 2022]. <https://www.city.kharkiv.ua/ru/document/osnovni-pokazniki-ekonomichnogo-i-sotsialnogo-rozvitku-m-kharkova-za-2022-rik-67723.html>
- "Osnovni pokaznyky ekonomichnoho ta sotsialnoho rozvytku m. Kharkova za 2023 rik" [The Main Indicators of the Economic and Social Development of the City of Kharkiv for 2023]. <https://www.city.kharkiv.ua/ru/document/osnovni-pokazniki-ekonomichnogo-ta-sotsialnogo-rozvitku-m-kharkova-za-2023-rik--70350.html>
- Pokolodna, M. M. et al. "Zmitsnennia finansovoi stiiikosti terytorii shliakhom rozvytku eko-turyzmu" [Strengthening the Financial Stability of Territories Through the Development of Eco-tourism]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, no. 4 (2018): 212-221.
DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptop.v4i27.154195>

- Rysin, V. V., and Bida, A. P. "Finansova stiiikist banku: chynnyky ta osoblyvosti zabezpechennia" [Financial Resilience of the Bank: Factors and Features of Providing]. *Efektivna ekonomika*, no. 3 (2021).
DOI: 10.32702/2307-2105-2021.3.1
- Sak, T. V., and Shepeliuk, N. P. "Diahnostyka finansovoi stiiikosti pidpriemstva: metodolohiia ta praktyka zastosuvannia" [Diagnostics of the Financial Stability of the Enterprise: Methodology and Application Practice]. *Economic journal Odessa polytechnic university*, no. 4 (2023): 37-44.
DOI: 10.15276/EJ.04.2023.5
- Tkachenko, Ye. Yu., Fatiukha, V. V., and Yaryshko, O. V. "Finansova stiiikist pidpriemstva: sutnist ta osnovy upravlinnia" [Financial Stability of the Enterprise: Essence and Fundamentals of Management]. *Infrastruktura rynku*, no. 56 (2021): 129-134.
DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct56-22>
- "«Vlasna sprava»: pidpriemtsi Kharkova ta Kharkivshchyny mozhut otrymaty vdvichi bilshyi hrant vid derzhavy" ["Own Business": Entrepreneurs of Kharkiv and Kharkiv Region Can Receive a Twice as Large Grant from the State]. *Diia.Biznes*. April 29, 2024. <https://business.diia.gov.ua/cases/granti/vlasna-sprava-pidpriemci-harkova-ta-harkivsinimozut-otrimati-vdvici-bilsij-grant-vid-derzavi>

Науковий керівник – Базецька Г. І., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та маркетингу ХНУМГ ім. О. М. Бекетова

UDC 332.1:338.2
JEL: R11; R12; R13; R58
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-124-137>

THE CONCEPTION OF LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT AS AN INSTRUMENT FOR SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH OF TERRITORIES: UKRAINIAN ASPECT

©2024 ANDROSHCHUK I. O., RIEDRIEIEV R. A.

UDC 332.1:338.2
JEL: R11; R12; R13; R58

Androshchuk I. O., Riedrieiev R. A. The Conception of Local Economic Development as an Instrument for Sustainable Economic Growth of Territories: Ukrainian Aspect

The aim of this article is to study the conception of local economic development as an instrument for sustainable economic growth of territories in the context of decentralization, including the process of implementation of foreign experience of this conception in Ukrainian realities. The article analyzes modern theories of local economic development. An analysis of the definition of the concept of «local economic development», key elements and basic principles is carried out. The main barriers that hinder local economic development are noted, namely: financial and economic, innovative, social, environmental, political, lack of motivation and controlling system, as well as institutional barrier. The key risks characteristic of the general goals of local economic development are studied, including: risks of physical capital; risks associated with technological innovations; human capital risks; social capital risks, as well as risks related to the macroeconomic environment; risks related to the technological environment; ecological risks; risks associated with the cultural environment; infrastructure-related risks and political and legal risks. The key stakeholders of local economic development have been identified, which include: the government, local self-governments, non-profit organizations, business organizations, international organizations and the population. An analysis of the activities of stakeholders in the measurement of international trends is carried out. The advantages for the development of territories through the use of the conception of local economic development are substantiated. It is proved that the implementation of the conception of local economic development, taking into account the positive experience of foreign countries, will accelerate the development of the domestic economy and reduce the negative dynamics of destructive changes due to military aggression on the territory of Ukraine.

Keywords: local economic development, territory, community, economic growth, competitiveness, risks.

Fig.: 6. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 20.